

JEDAN POKUŠAJ

(NAČIN DRŽANJA VJERSKE POUKE U SREDNJIŠKIM ŠKOLAMA)

Školske godine 1964/65. držao sam đacima osmog razreda osnovnih škola i prvog razreda srednjih škola u Mostaru sistematska predavanja iz racionalne psihologije, teodiceje i apologetike. Govoreći pred kraj školske godine o Kristovoj osobi i nauci, naglasio sam, da se On u svom izlaganju nije držao nekoga sistematskog logičkog reda, kao što mi obično postupamo kad unaprijed odredimo što treba govoriti danas, što sutra, tako da nam se jedno predavanje strogo nadovezuje na drugo, a ne obziremo se na konkretne potrebe slušalaca. Isus se držao stvarnoga psihološkog reda te je govorio danas o jednom, sutra o drugom problemu, već prema prilikama, u kojima su se nalazili Njegovi slušaoci ili prema njihovim izričitim zahtjevima i upitima.

Odmah su neki đaci upitali, zašto ne bih i ja njima tako govorio na vjeronauku. Takav bi način, rekli su, bio i zanimljiviji i korisniji.

Malo sam o tomu razmislio i porazgovorio se s drugima. Po dogovoru sa župnikom na kraju školske godine proveo sam među tom skupinom đaka bezimenu anketu s pitanjem, o čemu bi željeli da im se govori slijedeće školske godine. Među različitom tematikom, koju sam predložio, apsolutnom su većinom izabrali ono što smo označili nazivom »Izgradnja mladenačkog karaktera«. Premda sam objasnio što bi to značilo, možda ipak neki nisu mislili, da se iza toga krije gotovo sva kršćanska nauka i njezino provođenje u život.

Nakon savjetovanja s braćom, s kojom sam radio, odlučio sam slijedeće godine uzeti tu tematiku, ili još bolje način za održavanje vjerske pouke.

Da bih mogao koliko toliko ući u duhovni svijet današnje omladine, pročitao sam Tinejdžere od P. Lendisa i Mladičko doba od M. Debessa. Razgovarao sam zatim pojedinačno s nekim đacima o tomu, što bi bilo najpotrebnije obraditi.

U prvom sam predavanju iznio problematiku naše srednjoškolske omladine. Napomenuo sam da se ne može odgađati rješavanje problema, s kojima se susreću sada: kasnije će naći drugi, pa ne ćemo imati vremena za rješavanje ovih, a onda ćemo i druge riješiti krivo, jer nismo riješili prve. Zato sam ih pozvao na suradnju.

Mogli su pismeno bez potpisa postavljati pitanja u posebnu kutiju, koja je u tu svrhu otprije postojala u crkvi. A bilo ih je, koji su i usmeno na zajedničkim sastancima ili u pojedinačnim razgovorima iznosili korisne prijedloge. Nekoliko sam puta priredio sastanak samo za odgovor na kraća i konkretnija pitanja. Inače sam spremao posebna predavanja. Od svih održanih predavanja 67,6 odsto obrađuje probleme, što su ih sami đaci izričito postaviti.

Jasno je da kroz jednogodišnja predavanja nije bilo moguće obuhvatiti sve što srednjoškolska katolička omladina u 16. i 17. godini proživljava na religiozno-moralnom području. Pitanja s toga područja mnogobrojna su i mnogostruka, kao što je mnogostruka i opća problematika naše današnje omladine. Rješenja nisu

lagana ni odgovori jednostavni, jer je mladenački život u ovom društvu vrlo složen. A ni ovakav način održavanja vjerske pouke nije bio uobičajen. Ipak se s Božjom pomoću išlo naprijed.

Na kraju školske godine proveo sam među đacima bezimenu anketu o prošlogodišnjem načinu držanja vjeronauka. Odgovarao je 101 đak.

Na pitanje: Koje od ovogodišnjih predavanja smatraš najkorisnijim? jedanaest ih nije odgovorilo, sedamnaest je odgovorilo Obrana života i uvjerenja (kako se vladati prema onima, koji napadaju ili izruguju vjeru i vjernike?), trinaest o čuvanju čistoće (pravi naslov: Zašto ne smijemo i misaone napasti), dvanaest Oda-kle Bóg?, deset O ljubavi, sedam Zabavljanje, pet Povijest religija, četiri Kristova historijska opstojnost, tri Redovništvo, tri Ispovije-danje, dva Besmrtnost duše, dva Sudjelovanje u Misi...

Apologetsko-dogmatska predavanja četrdesetorica smatraju najkorisnijima, a dvadeset i četvorica i najzanimljivijima. 36 anketiranih smatra predavanja o mladenačkom drugovanju, ljubavi i čistoći najkorisnijima, a 39 najzanimljivijima. Tridesetorica nisu odgovorila na pitanje o zanimljivosti predavanja, ostali su izrazili naklonost prema pojedinim drugim predavanjima. Zanimljivo je, da Obranu života i uvjerenja 17 anketiranih smatra najkorisnijim predavanjem, a samo 1 najzanimljivijim. Zanimljivo je također, da Povijest religija 5 smatra najkorisnijim, 5 najzanimljivijom, 4 naj-dosadnijom i tri najbeskorisnijom... Na pitanje o beskorisnosti pojedinih predavanja 35 je bez odgovora, a 56 smatra sva ko-risnim.

Što se tiče samog načina držanja vjeronauka sto (100) ih odgo-vara, da je ovogodišnji način koristan i zanimljiv (jedan nije od-govorilo ništa). Na pitanje, bi li bilo bolje držati se jednog odre-denog gradiva sistematskim redom ili da ubuduće nastavimo kao i ove godine, 1 odgovara: Sistematski! dvojica šute, dvojica kažu: Mješovito! a 96: Kao i ove godine!

Općim se mišljenjem ne mogu mjeriti nadosjetne vrednote. Ali kad nisu u pitanju vjerske istine i moralna načela, mislim, da bi opće mišljenje, do koga se dođe anketiranjem, moglo poslu-žiti barem kao putokaz.

Jedna misao, koja se, možda, drugdje temeljitije oživotvoruje, i ovdje je doživjela jedan specifičan i početnički pokušaj. Ne bi li bilo dobro uzeti u obzir rezultate tog pokušaja?!

Koliko god bio u svojoj osnovi logičan, život se ipak ne od-vija po suhim zakonima nekoga logičkog sistema. U njemu vlada posebna biološka zakonitost. Život bi bio dosadan, kad bi bio jed-nolik. Našem organizmu, osobito u razvojnoj dobi, istodobno je potrebna raznolika hrana; tako je religioznosti istodobno potrebna raznolika nutarnja duhovna hrana: i kalcij dogme, i bjelančevine morala, i vitamini milosnog života, i gimnastika prakticiranja re-ligioznih zasada. Moral i istina su istodobno potrebni. Čovjekov se razum ne razvija odvojeno od volje i tijela, o komu su ovisne različite sklonosti i osjećaji. Obrana kršćanskog morala isto je tako potrebna kao i obrana istine. Zato bi našoj omladini u vjer-skoj pouci trebalo istodobno pružati i jedno i drugo.

Mislím, da je potrebno u vjerskoj pouci za srednjoškolce obuhvatiti glavninu apologetike, dogmatike, moralke i liturgije, a posebno Svetog Pisma. Samo, ne se držati logičkog sistematskog reda, nego to rasporediti prema psihičkom sazrijevanju te obradivati ono građivo, za koje su đaci u određenoj dobi teoretski ili praktično zainteresirani. U prve bi dvije godine više prevladali problemi srca (susret sa sobom, s pojedinim ljudskim osobama i s Bogom) s nešto apologetike, a u druge dvije godine više bi mjesta zauzimali problemi razuma.

Fra ŽARKO ILIĆ

DUHOVNE VREDNOTE TURIZMA

Od 18. do 21. travnja t. g. održan je u Rimu u salonima Grand Hotel kongres o duhovnim vrednotama turizma. Taj je međunarodni kongres organizirao Ured za pastorizaciju turizma < pri Kongregaciji koncila u suradnji s međunarodnom Unijom službenih organizacija za turizam. Predsjedao je g. Haulot koji je ujedno i predsjednik međunarodne Unije službenih organizacija za turizam.

Na kongresu je učestvovalo oko 300 učesnika iz 60 nacija sa svih kontinenata. Među učesnicima bili su neki kardinali, metropolit Timiadis, predstavnik carigradskog ekumenskog Patrijarhe, dvadesetak ambasadora akreditiranih kod Svete Stolice, neki ministri i predstavnici vlada, stručnjaci za turizam i drugi.

Cilj je kongresa, kako ga je ocrtao p. Arrighi, dominikanac, predstavnik Sv. Stolice pri međunarodnoj Uniji službenih organizacija za turizam, u tome da se pokaže kako turizam, kao suvremena masovna pojava u svijetu, daje priliku za međusobno poznavanje naroda i kako igra veliku ulogu u zbližavanju naroda i kultura pripomažući pri tom izgradnji svijeta u pravednom miru.

Teme o kojima se raspravljalo usmjerene su u tom pravcu da se pokažu duhovne vrednote turizma i kako Crkva prema tome ne može ostati indiferentna. Tim se htjelo naglasiti na početku ove međunarodne godine turizma da turizam osim ekonomske koristi ima kulturni, socijalni i religiozni značaj.

Od predstavnika Crkve govorili su: P. Arrighi, delegat Sv. Stolice (Cilj kongresa), kardinal Marella (Turizam i teologija), kardinal Alfrink (Biblija i slobodno vrijeme), Timiadis, predstavnik carigradskog Patrijarhe (Grčki Oci i slobodno vrijeme), kardinal Döpfner (Papinski i koncilski dokumenti o turizmu), kardinal Suenens (Turizam i pastoral), kardinal Santos (Utjecaj turizma na psihologiju današnjega čovjeka), kardinal Bea (Ekumenska vrijednost turizma). Osim njih su i neki svećenici imali kraće intervjue.

Od predstavnika vlada i turističkih organizacija održali su govore: g. Haulot, predsjednik međunarodne Unije službenih organizacija za turizam i predsjednik kongresa, Corona, talijanski ministar za turizam, senator u Čileu g. Aylwin, ministar trgovine u republici Senegal g. Cabou, generalni direktor za turizam u Irskoj g. O'Driscoll. Osim navedenih učestvovali su još neki s pozdravnim govorima.